

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานจากเส้นใยพืชของจังหวัดนครปฐม โดยคณะผู้วิจัยศึกษาด้วยการรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง โดยการศึกษาธุรกิจหัตถกรรมจักสานในชุมชนจังหวัดนครปฐม การวิจัยเป็นการสำรวจโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ประกอบการที่เป็นประธานกลุ่ม หรือ เจ้าของกิจการ และผู้ผลิตงานหัตถกรรมจักสานภายในชุมชนคลองนกกระทุง จังหวัดนครปฐม วิธีการศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (research and development) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาวัสดุธรรมชาติในจังหวัดนครปฐมที่สามารถนำมาสร้างงานหัตถกรรมประเภทต่างๆ ได้
2. เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
3. เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านการออกแบบและพัฒนางานหัตถกรรมจักสานให้กับชุมชนเป้าหมาย

ขั้นตอนในการวิจัย คณะผู้วิจัยมีการเตรียมการก่อนการวิจัยด้วยการศึกษา สำรวจในพื้นที่ และรวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากหนังสือ เอกสาร การสืบค้นจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รวมทั้งศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยได้ทำความคุ้นเคยกับประชาชนผู้ผลิตงานจักสาน และผู้นำกลุ่ม ในพื้นที่ในการเก็บข้อมูลพื้นฐาน ใช้อุปกรณ์ช่วยในการทำงาน คือ เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในงานวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจำแนกข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ ตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ และมีการปรับเมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้แบ่งแนวทางออกโดยการรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร การสังเกต การสังเกตสภาพจริงในชุมชน การสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นและแบบประเมินจากการสัมภาษณ์โดยสรุปผลที่ได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานจากเส้นใยพืชของจังหวัดนครปฐม คณะผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวัสดุวัสดุธรรมชาติใหม่ ๆ ในจังหวัดนครปฐมที่สามารถนำมาพัฒนางานหัตถกรรมประเภทต่างๆ ได้ และพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดย

การถ่ายทอดความรู้ด้านการออกแบบและพัฒนางานหัตถกรรมจักสานให้กับชุมชนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ชาวบ้านผู้ผลิตหัตถกรรมสามารถนำความรู้ที่ได้จากการถ่ายทอดเทคโนโลยีและแนวทางในการออกแบบ นำไปพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ของตนเองและของชุมชน

จากวัตถุประสงค์ของงานวิจัย คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาจากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากการสังเกต และจากแบบสอบถามชุมชนผู้ผลิต จำนวน 10 คน และสอบถามกลุ่มผู้บริโภคนในแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์จำนวน 300 คน ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า

1. ผักตบชวาคือวัสดุที่ผู้ผลิตนิยมนำมาใช้ในการออกแบบมากที่สุดเนื่องจากเป็นวัสดุที่หาได้ง่าย สามารถปลูกและผลิตได้เองภายในท้องถิ่น รวมทั้งสามารถนำมาผลิตผลิตภัณฑ์ได้หลากหลาย ส่วนวัสดุธรรมชาติชนิดอื่นพบว่าสามารถนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อไปได้ โดยคณะผู้วิจัยมีการเสนอแนะในการผสมผสานวัสดุเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบที่ทันสมัยและสร้างความหลากหลายของผลิตภัณฑ์มากยิ่งขึ้น

2. การสอบถามกลุ่มผู้บริโภคนในแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ประเภทของผลิตภัณฑ์ที่คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ผลที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่ารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคนมีความต้องการ เมื่อเทียบกับรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายในตลาดจังหวัดนครปฐม คือผลิตภัณฑ์ประเภทเฟอร์นิเจอร์เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความต้องการในตลาดค่อนข้างสูง และเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองช่องว่างทางการตลาดที่ยังมีความต้องการของผู้บริโภคนอยู่มากในปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานออกแบบให้กับผู้ผลิตหัตถกรรมจักสานในชุมชน รวมทั้งแสดงถึงศักยภาพของผู้ผลิตที่จะออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อไปได้ในอนาคต

3. คณะผู้วิจัยมีการทดลองการผลิตรูปแบบหัตถกรรมจักสานโดยออกแบบวิธีการ สาทรูปแบบใหม่ ซึ่งพบว่าสามารถนำเทคนิคและแนวทางดังกล่าวไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลากหลาย รวมทั้งสามารถนำไปใช้ในการประดับตกแต่งผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ให้เป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น

4. คณะผู้วิจัยมีการออกแบบผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จักสานจากผักตบชวาให้กับกลุ่มผู้ผลิตในชุมชนคลองนกกระทุง พบว่าชาวบ้านมีความสามารถและมีประสิทธิภาพในการผลิตงานจักสานจากรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่คณะผู้วิจัยได้มีการผลิตขึ้น ซึ่งจากการศึกษาและติดตามผลพบว่าชาวบ้านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบกับรูปแบบผลิตภัณฑ์อื่นๆที่มีอยู่ในชุมชนได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำแนวทางการประยุกต์วัสดุในท้องถิ่น โดยการออกแบบและพัฒนาร่วมกับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมด้วยกัน เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนที่สร้างสรรค์โดยชุมชนและแสดงออกถึงเอกลักษณ์ในการใช้วัสดุของชุมชนอย่างชัดเจน

2. นำผลการวิจัยไปใช้ในการเลือกใช้กับวัสดุที่ใกล้เคียงในการนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อความหลากหลายของผลิตภัณฑ์
3. การผสมผสานวัสดุขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการเลือกนำมาใช้ผสมผสานระหว่าง วัสดุธรรมชาติด้วยกัน หรือวัสดุธรรมชาติผสมวัสดุสังเคราะห์ การทดลองหรือพัฒนาการออกแบบในการนำวัสดุมาใช้ร่วมกันจะเป็นส่วนช่วยในการสร้างความงามในผลิตภัณฑ์ และนำไปสู่การใช้งานในที่สุด
4. การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ ควรมีแนวความคิดที่สร้างสรรค์และมีเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละท้องถิ่น ในการนำวัสดุที่มีภายในท้องถิ่นนำมาออกแบบร่วมกับวัสดุพื้นฐานจะช่วยส่งเสริมเอกลักษณ์ให้กับชุมชนได้ และเป็นการสอดคล้องกับความต้องการของตลาด
5. การถ่ายทอดเทคโนโลยี การผสมผสานวัสดุและเทคนิคการผลิต ชุมชนต้องมีการนำไปปรับใช้และพัฒนาเป็นรูปแบบของตนเองเพื่อสร้างรูปแบบและเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน
6. การผสมผสานวัสดุมีส่วนช่วยในการสร้างรูปแบบผลิตภัณฑ์ได้หลากหลายขึ้น สามารถกำหนดโครงสร้างผลิตภัณฑ์และพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ได้หลากหลาย
7. การผสมผสานวัสดุหรือการเลือกวัสดุมาใช้ในการออกแบบ ควรดูความเหมาะสมในการเลือกใช้ชนิดของวัสดุ และรูปแบบที่ส่งเสริมกันในการผสมผสานสร้างความงามทางศิลปะ ในการนำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การนำวัสดุมาออกแบบร่วมกันต้องคำนึงถึงความกลมกลืน และความยากง่ายในการผลิต หรือการเลือกนำวัสดุชนิดใหม่มาใช้ควรคำนึงถึงปริมาณที่สามารถนำมาพัฒนาต่อได้ และเป็นวัสดุที่สามารถสร้างเอกลักษณ์ให้กับชุมชนได้
2. ศึกษาศักยภาพในการพัฒนาของผู้ผลิตในแต่ละราย ผู้ออกแบบหรือคณะผู้วิจัยต้องคำนึงถึงทักษะของกลุ่มผู้ผลิตในแต่ละชุมชน ทั้งการนำวัสดุมาออกแบบ ขั้นตอนความยากง่ายในการผลิต แนวทางในการออกแบบรูปทรง เพื่อการพัฒนาในแนวทางที่เหมาะสมกับชุมชน
3. ความสามารถของผู้ผลิตในแต่ละราย และการเปิดรับความคิดเห็นในแต่ละกลุ่ม หรือผู้ผลิตมีความต่างกัน คือ ผู้ผลิตที่ต้องการพัฒนาและต้องการให้สินค้ามีความแปลกใหม่จะเปิดรับฟังความคิดเห็นและแนวทางในการพัฒนามากกว่ากลุ่มที่ไม่ต้องการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นการเสนอแนวทางการออกแบบหรือพัฒนาควรศึกษาในแต่ละท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง และเสนอแนวทางที่ชาวบ้านสามารถปฏิบัติและพัฒนาต่อไปได้ในแต่ละกลุ่มแต่ละท้องถิ่น
4. ศึกษาแนวโน้มการตลาด การจำหน่าย และสอบถามความคิดเห็นของผู้บริโภค เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์
5. สร้างเครือข่ายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ในชุมชนเองและชุมชนใกล้เคียง รวมทั้งควรศึกษาแนวทางการออกแบบจากชุมชนอื่นๆ หรือองค์กรที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากหัตถกรรมจักสาน
6. ควรมีการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง เนื่องจากความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และเพื่อให้ผู้ผลิตได้เห็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาที่ดีขึ้น ทั้งเรื่องรายได้และยอดขาย เพื่อเสริมสร้างกำลังใจในการพัฒนาต่อไปในอนาคต
7. แนวทางในการย้อมสีผลิตภัณฑ์ ควรมีแนวทางในการศึกษาพัฒนาสีย้อมจากธรรมชาติ พัฒนาการย้อมสีเส้นใย รวมทั้งการออกแบบ ซึ่งจะทำให้ผลิตภัณฑ์มีศักยภาพในตลาดทั่วไป และชั้นสูงด้วย
8. การนำพัฒนาวัสดุธรรมชาติชนิดใหม่ ควรคำนึงถึงปริมาณวัสดุในท้องถิ่นและความยากง่ายในระหว่างขั้นตอนการผลิตเพื่อพัฒนาเป็น